

население. В научната литература то бива наричано и “българомохамедани”, среща се и диалектното “ахрени”. Самите представители на тази група се идентифицират не само като част от едно религиозно малцинство, а като етноконфесионална общност и не приемат еднозначно споменатите названия, повечето от които са за тях екзоними, давани им от околното население, от другите. Според информаторите музиканти българските мюсюлмани се наричат *помаци* и живеят в селища по долината на р. Места – “по Чеча”, както те се изразяват [А.М., с. 48].

Ромите мюсюлмани в района се обособяват в две групи, които имат и различни музикални предпочитания към зурнаджийската музика. Първите, населяващи предимно долината на р. Струма, са известни с екзонимите *турски цигани* и *егюпци*, и наричат себе си *ерлии* и *хорохане*. Вторите, живеещи главно по долината на р. Места, наричат себе си *турци*, циганолозите ги определят като “турчеещи се” [Марушиакова, 1992:116; Попов, 1992:123]. За другите те са *миллет* – така ги наричат турците, които не ги възприемат еднозначно като част от собствената етническа група; а за българите са *цигани*. Ендонимите, които използват събеседниците ни музиканти от Югозападна България, са *турци* и *мюсюлмани*. Така се самоопределят обикновено музикантите от квартал Комсала в Гоце Делчев. “Нас ни смятаха за цигани, а всъщност не сме. Щом не говоря един език... Аз какъв съм – самоопределям се за турчин. Ето виж сега, нашта маала има много малко цигани. Които са преселени. Не са кореняци... Техните старите говореха цигански” [А.М., с. 28-29]. Трябва да се отбележи двойствената идентичност – често членовете на групата се наричат *турци*, за да се разграничат от *ромата*, но понякога споделят, че са *турски цигани*. На въпроса “вие какви сте” музикант от Гоце Делчев отговаря: “Има и християни, и мюсюлмани... Викат ни махалата. Роми, турски цигани. Иначе при нас нямаме да ти викат “циганин”, нямаме проблем” [С.М., с. 18]. На въпроса “какви са те”, музиканти от Кавракирово определят публиката от махала Комсала в Гоце Делчев така: “те са турци там” [Д.К., 10/2001, с. 25], но и “а бе те са като нас – турски цигани” [С.К., 10/2001, с. 26].

Зурнаджийската музика е част от обредите и празниците на всички изброени мюсюлмански общности в района. В определени ситуации изпълняваната музика е етнохарактерологична. Например голяма част от репертоара, който се свири на *помашки сватби*, е характерен само за тях. В други случаи зурнаджийската музика е общовалиден знак за празничността на всички мюсюлмански общности от района. Типичен пример е обредното и празнично свирене на *сюнет*, както и при нови празници с политически генезис и контекст, като *Куртулуш байрам*.

Традиционни семейни изпълнителски контексти

Както в ислямския свят, така и сред българските мюсюлмани, пищно празнувани, богати с обредна музика и със значимост, надхвърляща рамките на дома и семейството, са семейните обреди *сюнет* и сватба. Сред мюсюлманските общности двата обряда имат някои сходни моменти в назоваването и в протичането. За ромите мюсюлмани *сюнетът* е *сюнет биаф* (*сюнет сватба*) [Fonseca, 1995:121]. Според нашите информатори, турци и българи мюсюлмани в Гоцеделчевско назовават обряда *сюнет сватба* или *сюнет дюени* за разлика от *булчинска сватба* или *гелин дюени* [М.М., с. 16; А.М., с. 22]. С общо име тези празници са се наричали и в Османската империя: “Сур” е името както на празниците за обрязване на принца, така и за сватбата на принцеси. Някога те са били с продължителност от седем до четиринайсет дни, с